

แนวทางควบคุมอาวุธในระบอบภูมิภาค: ศึกษากรณีเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์

ร.อ. ไกรสร กาญจนเลขกะ รน.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974-569-313-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014245

Regional Arms Control: Case Studies of Nuclear-Weapon-Free Zone

Lt. Kraisorin Kanchanalekha

ศูนย์วิทยุทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Political Science

Department of International Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-569-313-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางควบคุมอาวุธในระดับภูมิภาค : ศึกษากรณีเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์

โดย

ร.อ. ไกรสร กาญจน เลขกะ รน.

ภาควิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ม.ร.ว. สุธมัทนิจ บริพัตร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... ศน. วิชา..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุสุมา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ม.ร.ว. สุธมัทนิจ บริพัตร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญา รัตนมงคลมาศ)

ไกรสร กาญจนเลขกะ เรือเอก : แนวทางควบคุมอาวุธในระดับภูมิภาค : ศึกษากรณีเขต
 ปลอดอาวุธนิวเคลียร์ (REGIONAL ARMS CONTROL : CASE-STUDIES OF NUCLEAR-
 WEAPON-FREE ZONE) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร, 105 หน้า

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาการสร้างเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งเป็นมาตรการ
 หนึ่งของการควบคุมอาวุธในระดับภูมิภาค เพื่อพิจารณาข้อจำกัดตลอดจนอุปสรรคความสำเร็จ โดยตั้งสมมุติฐาน
 ในการศึกษาว่า การมองภัยคุกคามที่สอดคล้องกันของประเทศในภูมิภาคทำให้มีการริเริ่มก่อตั้งเขตปลอดอาวุธ
 นิวเคลียร์ในระดับภูมิภาคขึ้นมา ผลประโยชน์ของมหาอำนาจเป็นตัวกำหนดความสำเร็จในการก่อตั้งเขต
 ปลอดอาวุธนิวเคลียร์

การศึกษาได้กระทำโดยการเปรียบเทียบเขียนที่ได้จากการศึกษาการสร้างเขตปลอดอาวุธ
 นิวเคลียร์ 2 เขต ที่ประสบความสำเร็จเป็นรูปธรรมแล้วคือ เขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในลาตินอเมริกา
 และในแปซิฟิกใต้ รวมทั้งพิจารณาข้อเสนอในการสร้างเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในเอเชียอาคเนย์ของ
 อาเซียนด้วย

จากการศึกษาพบว่า การสร้างเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์เกิดจากการที่ประเทศต่าง ๆ ใน
 แต่ละภูมิภาคได้ร่วมมือกันสร้างมาตรการดังกล่าวในระดับภูมิภาคด้วยความเห็นที่สอดคล้องกันถึงภัยคุกคาม
 จากอาวุธนิวเคลียร์ที่แพร่กระจายอยู่ในภูมิภาคของตน ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อสันติภาพและความมั่นคง
 ระหว่างประเทศในภูมิภาค จึงต้องการควบคุมอาวุธดังกล่าวเพื่อให้ภูมิภาคของตนปลอดพ้นจากอาวุธ
 ร้ายแรงนี้ อย่างไรก็ตามการสร้างเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ดังกล่าวจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ
 การสนับสนุนของประเทศมหาอำนาจนิวเคลียร์ภายนอก ซึ่งแข่งขันกันทางยุทธศาสตร์อยู่ในเขตภูมิภาคต่าง ๆ
 ของโลกด้วย การให้การสนับสนุนหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่าการสร้างเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในภูมิภาคนั้น ๆ
 ต้องไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของมหาอำนาจดังกล่าวด้วย

อย่างไรก็ตาม สำหรับข้อเสนอของอาเซียนในการสร้างเขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในเอเชีย
 อาคเนย์นั้น ข้อเสนอดังกล่าวจะต้องกำหนดเขตแดนด้วยว่าจะปกคลุมเฉพาะกลุ่มประเทศในอาเซียนหรือ
 รวมกลุ่มประเทศในอินโดจีนด้วย ปัญหาภูมิพหุนานับ เป็นปัญหาความขัดแย้งในภูมิภาคที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อ
 ความร่วมมือและความเห็นชอบร่วมกันของรัฐในภูมิภาคต่อข้อเสนอดังกล่าว ซึ่งจะต้องอาศัยระยะเวลา
 จนกว่าปัญหาดังกล่าวจะคลี่คลาย นอกจากนั้นความสำเร็จของข้อเสนอดังกล่าวขึ้นอยู่กับความสนับสนุนของ
 ประเทศอภิมหาอำนาจนิวเคลียร์ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต และจีนด้วย แต่ปรากฏว่าในขณะที่
 สหภาพโซเวียต และจีนให้การสนับสนุน แต่สหรัฐไม่สามารถสนับสนุนข้อเสนอนั้นได้ เพราะสหรัฐพิจารณาว่า
 ข้อเสนอดังกล่าว เป็นอุปสรรคต่อผลประโยชน์ทางยุทธศาสตร์การทหารของตนในภูมิภาคนี้.

ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
 สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
 ปีการศึกษา ๒๕๒๑

ลายมือชื่อนิสิต ร.อ. ไกรสร กาญจนเลขกะ
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ส.ส. ๖

KRAISORN KANCHANALEKHA, LIEUTENANT : REGIONAL ARMS CONTROL : CASE STUDIES OF NUCLEAR-WEAPON-FREE ZONE. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF M.R. SUKHUMBHAND PARIBATRA, ED.D. 105 PP.

The purpose of this thesis is to study the establishment of nuclear-weapon-free zone which is a measure of regional arms control to see its limitation, success, and feasibility. The hypothesis is as follow : the common perception of threat of the regional states bring about the establishment of nuclear-weapon-free zone in regional level, great-power interest is the important factor to determine its success.

The study proceeded by comparing the lessons of the successful establishment of the Latin American and the South Pacific Nuclear-Weapon-Free Zones. Besides, the study also considers the feasibility of the ASEAN proposal of the Southeast Asian Nuclear-Weapon-Free Zone too.

According to the study, it was found that the establishment of nuclear-weapon-free zone requires the regional states cooperation, with common perception of nuclear weapon threat, enter such arrangement willingly. Such regional measure aims at prohibiting nuclear weapon in the region to enhance peace and security of the regional states. However, the success of the zone depends on the supportion of the extra nuclear powers which have strategic competition in many regions of the world. Especially, the zone which disturbs its strategic advantages, they will not support. So, great-power interest is important to consider well before creating nuclear-weapon-free zone.

However, for the ASEAN proposal of creating Southeast Asian Nuclear-Weapon-Free Zone. There is the delimitation of the zone whether it covers only the ASEAN countries or include the Indochina states too. The Kampuchea question is the regional conflict which hinders mutual agreement and cooperation of the regional states to join the proposal. Thus, it takes time until the Kampuchea question is conciliated. Besides, the success of the proposal depends on the supportion of the extra-nuclear powers such as the United States, the Soviet Union, and the People's Republic of China too. Only the last two countries support the plan but the United States can not do so because it views that the proposal hinders to its military strategic interest in Southeast-Asia.

ภาควิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
สาขาวิชา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ปีการศึกษา ๒๕๒๐

ลายมือชื่อนิสิต ๙๐. ๗๒๖๖
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ๙๐. ๗๒๖๖

กิตติกรรมประกาศ

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กุสุมา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำทางคำปรึกษา ความรู้อันมีค่าซึ่งตลอดระยะเวลาหลายปี ด้วยความเอาใจใส่ โดยเฉพาะความช่วยเหลือในด้านข้อมูลจากต่างประเทศ ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ม.ร.ว. สุกุมพันธ์ บริพัตร อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้ความช่วยเหลือแนะนำและตรวจแก้ไขจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จด้วยความเมตตาและเอาใจใส่

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ที่ได้ให้ความรู้ทางวิชาการอันมีค่าตลอดระยะเวลาที่ศึกษา โดยเฉพาะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิญญา รัตนมงคลมาศ ที่ได้กรุณาช่วยประสานงานของภาควิชา

ขอขอบคุณบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเอสแคป โดยเฉพาะคุณอุบลธรรม ที่ได้ให้คำแนะนำในการค้นคว้าข้อมูลตลอดเวลาหลายเดือนด้วยความร่วมมืออย่างดี

ขอขอบคุณ คุณสุ��ัยศรี เมืองเจริญ ผู้พิมพ์วิทยานิพนธ์ คุณลออ และคุณพิศพาพร เพื่อนร่วมเรียนซึ่งให้คำแนะนำอันดี

ท้ายนี้ ใคร่ขอกราบขอบพระคุณ บิคา-มารดา ผู้มีพระคุณอย่างสูง ที่เป็นผู้ปลุกฝังให้มีความพากเพียร ใฝ่ใจในการศึกษา

ร.อ. ไกรสร กาญจนเลขกะ รน.

ธันวาคม ๒๕๓๐

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
กรอบความคิดที่ใช้ในการศึกษา	4
2. เขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในลาตินอเมริกา	9
กฎข้อบังคับของสนธิสัญญา	13
ข้อจำกัด	25
ความสำเร็จ	29
3. เขตปลอดอาวุธนิวเคลียร์ในแปซิฟิกใต้	33
กฎข้อบังคับของสนธิสัญญา	42
ข้อจำกัด	45
ความสำเร็จ	47
4. บทวิเคราะห์เปรียบเทียบและสรุป	49
บรรณานุกรม	68
ภาคผนวก	74
ประวัติผู้เขียน	106